

Gespreid betalen

Ministerie van Financiën
Korte Voorhout 7
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Uitsluitend via www.internetconsultatie.nl

Onderwerp: Reactie op consultatie Beleidsnota maximale kredietvergoeding

Datum: 15 december 2021

Geachte heer, geachte mevrouw,

Inleiding

Op 19 november 2021 is de Beleidsnota maximale kredietvergoeding ter consultatie gelegd. Belanghebbenden worden uitgenodigd hierop uiterlijk 17 december 2021 te reageren. SprayPay maakt graag van deze gelegenheid gebruik.

Hieronder zal SprayPay eerst enkele algemene opmerkingen maken ten aanzien van (de maximering van) de kredietvergoeding, alvorens de vragen te bespreken die zijn voorgelegd in de Beleidsnota.

SprayPay

SprayPay (de handelsnaam voor Webfin Leningen B.V.) is een jong fintech bedrijf dat sinds 2018 consumptief krediet aanbiedt in de vorm van gespreide betaling. Wij hebben een vergunning van de AFM voor het aanbieden van krediet (AFM-vergunning nummer 12045002).

SprayPay verstrekt uitsluitend aflopend goederenkrediet aan consumenten ter financiering van hun aankoop bij een webshop. Daarbij richten wij ons op kredieten tussen de € 250 en € 5.000 met een maximale looptijd van 36 maanden. SprayPay biedt haar diensten alleen aan geselecteerde webshops. Dat zijn webshops die over het algemeen alleen producten aanbieden met een technische levensduur van méér dan 36 maanden. Denk aan fietsen en witgoed.

De Beleidsnota

Per 20 augustus 2020 is met het oog op de gevolgen van COVID-19 de maximale kredietvergoeding voor consumptief krediet verlaagd van 14 procent naar 10 procent. Daarbij was het uitdrukkelijk niet de bedoeling om vooruit te lopen op het onderzoek over de structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding naar aanleiding van de Kamerleden Krol en Van Brenk en van Kamerlid Van Dijk c.s. zoals toegezegd in uw brief van 10 maart 2020 (TK 2019/2020, 35 316, nr. 19). De 'tijdelijke' verlaging is evenwel meerdere malen verlengd en met de Beleidsnota lijkt de insteek nu te zijn dat deze alsnog 'structureel' wordt. Ten onrechte in de optiek van SprayPay.

Hoogte maximale kredietvergoeding

SprayPay hanteert een kredietvergoeding dichtbij de huidige maximale kredietvergoeding. Gelet op de kleinere kredieten die SprayPay aanbiedt, valt een kredietvergoeding dan per definitie hoger uit in procenten dan bij grotere kredieten. Dat wordt ook door het Nibud onderkend. De kredietvergoeding

omvat immers naast de inkoop van geld, ook kosten die de kredietverstrekker moet maken voor de administratie, de inkomstenstoets, fiatteringskosten en onverhoopte incassokosten. Dat zijn vaste kosten veelal onafhankelijk van de hoogte van het krediet.

Zonder de hoogte van de maximale kredietvergoeding te willen bagatelliseren, past hier ons inziens ook een nuancerende opmerking. 14 Procent lijkt hoog, maar met de maximering tot 14 procent behoort Nederland evenwel tot een van de strengste in de Europese Unie. Bij de kleinere kredieten die SprayPay aanbiedt, zijn de gevolgen van een verlaging van de maximale kredietvergoeding van 14 naar 10 procent voor consumenten veelal beperkt. Voor SprayPay maakt dit gelet op de scherpe marges in haar marktsegment en de operationele en fundingskosten echter een wereld van verschil.

Ter illustratie: SprayPay verstrekt kredieten van gemiddeld € 1.000 (en maximaal € 5.000) en met een looptijd van 18 maanden. Het verschil tussen 14 en 10 procent vergoeding op jaarbasis, betekent dan voor de consument per maand een verschil van € 1,86. Voor de consument is dat beperkt; voor ons kan dat het verschil maken tussen voortbestaan of moeten stoppen. Wij zijn ook een jong bedrijf zonder de financiële reserves van grotere instellingen, zodat zelfs een tijdelijke verlaging ons hard raakt.

Fundingskosten

In de brief van de Minister aan de Tweede Kamer met de aankondiging van de tijdelijke verlaging (onderwerp: 2020-0000085731), wijst de Minister erop dat verschillende banken de tarieven op rood staan hebben verlaagd naar een rentepercentage van circa 10 procent en dat ook consumenten met andere kredietvormen dezelfde ruimte zou moeten worden geboden. Ook het Nibud wijst erop dat de maximale rente al lange tijd niet is aangepast en de inkoop van geld in de tussentijd fors goedkoper is geworden.

Niet alle aanbieders van krediet kunnen echter over één kam worden geschoren. Banken en aanbieders van krediet die meer diensten aanbieden dan enkel consumptief krediet, hebben veel meer mogelijkheden voor 'cross-selling' en 'kruissubsidiëring' dan aanbieders van krediet/fintech's zoals SprayPay die een heel duidelijke focussen hebben en die op grond van hun AFM-vergunning ook niet meer diensten mogen aanbieden. Daarbij moet ook in aanmerking worden genomen dat veel gevestigde banken en kredietverstrekkers relatief ook grote (doorlopende) kredieten (zoals roodstand) verlenen, waardoor de geringe marges op kleine (aflopende) kredieten – zo zij al bereid zijn kleine aflopende kredieten te verstrekken – minder zwaar wegen.

Wij en vele fintech's met ons zijn – zeker in de opstartfase van ons bedrijf – noodgedwongen afhankelijk van (private) investeerders en banken, die hoge(re) rentemarge verlangen. Wij hebben dus ook niet de mogelijkheid om goedkoop geld in te kopen zoals het Nibud suggereert.

Kredietbeoordeling

Met de tijdelijke verlaging van de maximale kredietvergoeding zullen aanbieders van krediet ook nog strenger moeten toezien op de kredietbeoordeling van nieuwe leningnemers om de kosten van wanprestatie te verminderen. Dat kan ertoe leiden dat er überhaupt geen kleinere aflopende kredieten meer zullen worden aangeboden. Voor SprayPay betekent het ook dat – zij hanteert nu al een streng acceptatiebeleid – minder consumenten voor een krediet in aanmerking komen, hetgeen juist weer haaks staat op het streven om consumenten toegang te bieden tot betaalbaar en betrouwbaar krediet in deze tijden. Het gevaar bestaat dat deze consumenten uiteindelijk noodgedwongen kiezen voor niet-reguleerde oplossingen zoals lease of huur met vergelijkbare of mogelijk zelfs hogere kosten dan een aflopend krediet of voor buitenlandse aanbieders die niet gebonden zijn aan de Nederlandse

maximering van de kredietvergoeding.

Europese dimensie

Met de voorgestelde verlaging van de maximale kredietvergoeding worden in Nederland gevestigde aanbieders van krediet ook benadeeld ten opzichte van aanbieders van krediet in andere lidstaten. De voorgestelde verlaging maakt daarmee een inbreuk op een Europees level-playing-field. In dit verband wijzen wij ook op de uitspraak van de Voorzieningenrechter van de rechtbank Rotterdam van 3 maart 2021 (ECLI:NL:RBROT:2021:2276). De Voorzieningenrechter betwijfelde of de Regeling aanpak flitskrediet – waarmee wordt beoogd de Nederlandse maximale kredietvergoeding op te leggen aan buitenlandse aanbieders van flitskrediet – in overeenstemming is met Europese regelgeving en in het bijzonder de Richtlijn inzake elektronische handel.

Deze Europese dimensie kan met zich brengen dat aanbieders van krediet die in Nederland als gevolg van de maximale kredietvergoeding niet meer uit de kosten komen, hun zetel verplaatsen naar een andere lidstaat en van daaruit hun diensten in Nederland aanbieden. Consumenten die in Nederland als gevolg van aangescherpte acceptatiecriteria bij een Nederlandse aanbieder van krediet niet voor een krediet in aanmerking komen, zullen mogelijk hun heil zoeken bij buitenlandse aanbieders, die niet of aan een veel hogere maximale kredietvergoeding zijn gebonden. Bedacht dient te worden dat met de maximering tot 14 procent Nederland al tot een van de strengste in de Europese Unie behoort.

In dit kader moet het SprayPay van het hart de verlaging van de maximale kredietvergoeding ook vooral een politieke geste lijken. De herziening van de Richtlijn Consumentenkrediet zou bij uitstek de gelegenheid zijn voor Nederland om consumentenbescherming en een Europees level-playing-field uit te dragen, door te pleiten voor een Europese maximale kredietvergoeding. Zien wij het goed, dan stuurt Nederland in het geheel niet aan op een Europese maximale kredietvergoeding. Sterker, zelfs 'dichter bij huis', is onlangs (Stcr. 2019 nr. 52828) de maximale kredietvergoeding voor Bonaire, Sint-Eustatius en Saba verlaagd naar 22 procent. Dat ondermijnt toch wel de gestelde noodzaak en opportuniteit van een maximering tot 14 procent.

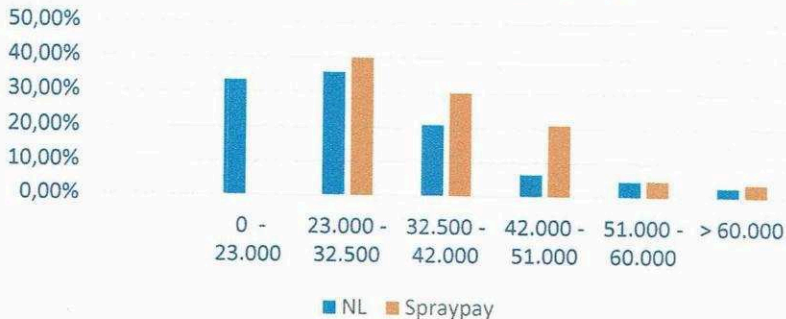
Verlaging is te algemene maatregel

Hoewel een lagere kredietvergoeding op het eerste gezicht aantrekkelijk lijkt voor consumenten, kent dit ook een downside. Het kan voor consumenten een stimulans zijn om juist méér te lenen. Ook het Nibud wijst op dat gevaar. Verder is het vraag of het de kosten van een krediet zijn die drukken op een consument/leningnemer of de juist de aankoop waarvoor het krediet wordt aangegaan. Hierboven hebben wij al aangegeven dat bij een krediet van € 1.000 en met een looptijd van 18 maanden, het verschil tussen 14 en 10 procent vergoeding op jaarbasis, voor de consument een verschil van € 1,86 per maand betekent.

Zeker het generiek verlagen van de maximale kredietvergoeding is ook een maatregel met gelding voor alle consumenten en niet alleen de kwetsbare consumenten. In dit verband wijzen wij erop dat de aanname dat kredietverstrekkers van kleine kredieten vooral kredieten verstrekken aan kwetsbare groepen en aan de lagere inkomens, naar onze ervaring niet juist is. In de onderstaande grafiek geven wij een overzicht van het percentage krediet dat wij verstrekken per inkomenscategorie. In de tabel hebben wij dat vergeleken met de "verdeling van gestandaardiseerd inkomen 2019 van het CBS".

Om de vergelijking van de ons bekende inkomens en die van het CBS enigszins te vergelijken hebben wij de bij ons bekende inkomens gedeeld door de factor 1,4. Dat is eenzelfde factor die het CBS gebruikt om één gezinshuishoudens te vergelijken met een gezinshuishouden bestaande uit meerdere personen. Door deze factor als gemiddelde te nemen, zijn wij overigens aan de voorzichtige kant.

Vergelijking NL inkomen en Inkomen verstrekt krediet door SprayPay

De blauwe staaf geeft aan de gemiddelde inkomensverdeling in Nederland in procenten. De oranje staaf geeft aan het percentage kredieten dat wij verstrekken per inkomenscategorie (gemeten over de laatste 1000 verstrekte kredieten).

Onze klantengroep is juist de groep consumenten die hun spaargeld/financiële buffer niet volledig aan één aankoop wenst te besteden. Daarnaast is circa 34% van onze klanten in het bezit van een eigen woning. Het beeld dat kleine kredieten alleen worden verstrekt aan kwetsbare groepen of lagere inkomens, herkennen wij dus uitdrukkelijk niet. Sterker, die hebben wij niet. Met de verlaging van de maximale kredietvergoeding, zullen de acceptatienormen verder moeten worden aangescherpt, waardoor de inkomensdrempel in de praktijk (nog) hoger komt te liggen.

Gestaffelde kredietvergoeding

Mocht de Minister vasthouden aan een structurele verlaging van de maximale kredietvergoeding, dan geeft SprayPay hem graag in overweging om een gestaffelde maximale kredietvergoeding in te voeren, zodat rekening wordt gehouden met kleinere kredieten en de kosten hiervan voor een aanbieder van krediet (proportionaliteit).

Hierbij kan worden gedacht aan de volgende opzet:

- (a) Kredieten tot € 3.000: 14 procent (wettelijke rente plus 12 procentpunten)
- (b) Kredieten van € 3.000 tot € 6.000: 12 procent (wettelijke rente plus 10 procentpunten)
- (c) Kredieten vanaf € 6.000: 10 procent (wettelijke rente plus 8 procentpunten)